

Православна ікона Росії, України, Білорусі. Каталог виставки. – К.: Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник, 2008. – 208 с.

Равич Иван /100 великих українців [Електронний ресурс] <https://history.vn.ua/book/person/32.html>.

Уманцев Ф. Мистецтво давньої України. Історичний нарис. – К.: Либидь, 2020. – 328 с.

Удовіченко І. Битва з чудовиськом: язичницька, християнська та постмодерністська версія, ображені на предметах ювелірного мистецтва /Науковий вісник НМІУ. Ч. 4. – К., 2019. – С. 491–503.

Черняков І. Т. Мідний горельєф архангела Михаїла // ПУ. – 1999 р. – № 1. – С. 83–84. Щербаківський Д. Реліквії київського міського самоврядування // Київ та його околиці. – К., 1925. – 51 с.

Щероцкий К. Очерки по истории декоративного искусства Украины. – К. Тип. С. Кульженко, 1914. – 142 с.

Щероцкий К. В. Киев. Путеводитель. – Киев, 1917. – 374 с.

Die Urbanisierung Europas im Mittelalter und das Magdeburger Recht. Herausgegeben von Garbiele Koster, 2019. – 808 p.

Ірина Пуля

завідувач сектору виставкової роботи
науково-дослідного відділу
експозиційно-виставкової роботи,
Національний музей історії України
(Київ, Україна)

Iryna Pulya

Head of the Sector of Exhibition Work,
Research Department of
Exposition and Exhibition work,
The National Museum of the History of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)

**ПРОВЕДЕННЯ XXVI ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР В АТЛАНТІ
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗЕЮ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ)**

**HOLDING OF THE XXVI OLYMPIC GAMES IN ATLANTA
(BASED ON THE COLLECTION OF THE NATIONAL MUSEUM
OF THE HISTORY OF UKRAINE)**

Анотація

У дослідженні розкривається тема проведення XXVI Олімпійських ігор 1996 р. в Атланті, які ще називають Столітніми. За матеріалами фондової колекції Національного музею історії України (НМІУ) і меморіальними комплексами Олімпійських чемпіонів та призерів висвітлюється досягнення українських спортсменів, участь України як незалежної держави.

Ключові слова:

XXVI Олімпійські ігри, Атланта, Національний музей історії України.

Abstract

The research examines the holding of the XXVI Olympic Games of 1996 in Atlanta, which are also called the Centennial Games. The achievements of Ukrainian athletes and the participation of Ukraine as an independent state are elucidated based the materials of the collection of the National Museum of the History of Ukraine (NMHU) and the memorial assemblages of Olympic champions and prize-winners.

Keywords:

XXVI Olympic Games, Atlanta, National Museum of the History of Ukraine.

За 100 років від проведення I Олімпіади 1896 р. відбулися неминучі зміни, зумовлені технічним прогресом, що покращувало стандарти Ігор та результати спортсменів. У дослідженні ми зупинимося на висвітленні проведення літніх XXVI Олімпійських ігор, які ввійшли в історію як Столітні, виборі Атланти як міста-господаря, підготовці та першій участі української збірної на літніх Іграх від незалежної держави за матеріалами колекції Національного музею історії України, таким чином, вводимо їх у науковий обіг.

Під час дослідження зародження Олімпійського руху в Україні, створення Національного Олімпійського комітету, що забезпечило участь України в Олімпійських іграх, як незалежної держави, використовувалися праці дослідників історії олімпійського спорту Марії Булатової, Володимира Платонова, Сергія Бубки. Марія Булатова – президент Олімпійської академії України, завідувачка кафедри історії спортивного та Олімпійського руху Національного університету фізичного виховання та спорту України, доктор педагогічних наук, професор, академік Української академії наук. Вона автор понад 300 праць з історії та теорії олімпійського спорту, написала серію посібників для дітей та молоді, присвячених Олімпійським іграм¹. У співавторстві з Олімпійським чемпіоном, Президентом Національного олімпійського комітету Сергієм Бубкою створила книги присвячені видатним українським спортсменам та тренерам². У 2009 р. побачив світ двотомник «Олімпійський спорт»³ та «Олімпійські ігри»⁴ співавторства Марії Булатової, Сергія Бубки та Володимира Платонова – доктора педагогічних наук, професора, академіка Української академії наук.

1996 р. був ювілейним, оскільки виповнювалось 100 років Першим Олімпійським іграм сучасності. Для XXVI Ігор розглядали Афіни, як головного претендента на проведення Олімпіади. Проте, Міжнародний Олімпійський Комітет під час голосування віддав перевагу Атланті (штат Джорджія, США).

Урочисте відкриття Ігор відбулося 19 липня на Олімпійському стадіоні. У параді взяло участь 10700 атлетів. Його транслювали 170

телекомпаній, дивилось 3,5 млрд. чоловік, змагалися спортсмени 197 країн між якими розіграли 271 нагороду з 25 видів спорту.

Основними темами показових номерів церемонії була історія Атланти і американського Півдня, а також сторіччя Олімпійського руху. Після закінчення параду з промовама виступили президент МОК Хуан Антоніо Самаранч і президент Оргкомітету Ігор Біллі Пейн. Президент США Білл Клінтон офіційно проголосив Ігри відкритими. Під музику олімпійського гімну підняли олімпійський прапор. Кульмінацією церемонії стало запалення олімпійського вогню. Факел по стадіону несли знамениті американські спортсмени – боксер Евандер Холіфілд, плавчиня Джанетт Еванс, а честь запалити вогонь у чаші надали колишньому боксеру Мохаммеду Алі. Традиційну клятву принесли судді і спортсмени – від спортсменів це зробила баскетболістка Тереза Едвардс⁵.

На проведення XXVI літньої Олімпіади подали заявки Атланта (США), Афіни (Греція), Торонто (Канада), Мельбурн (Австралія), Манчестер (Британія), Белград (Югославія).

18 вересня 1990 р. на 96 сесії МОК у Токіо пройшли вибори столиці Олімпіади-1996. У першому раунді голосування вибула заявка Белграда, яка набрала лише 7 голосів, потім Манчестера – 5 голосів, 16 голосів після третього туру набрав Мельбурн, Торонто вибуло у четвертому турі з 22 балами. У п'ятому, останньому, раунді з рахунком 51 : 35 перемогу здобула Атланта.

Підготовку Ігор Атланта розпочала 1987 р., заручившись підтримкою міської ради та законодавчого органу штату Джорджія, що справило позитивне враження на делегатів Міжнародного олімпійського комітету.

Атланта запропонувала витратити на проведення Ігор майже 1,2 млрд. дол. Планували отримати 1,4 млрд. дол. прибутку від прав на телевізійне мовлення (549 млн. дол.), комерційного спонсорства (331 млн. дол.), квитків (337 млн. дол.) та іншого. Багатьох здивував вибір Атланти, оскільки у роки Громадянської війни штат Джорджія вважався оплотом конфедератів і мав сильні расистські забобони. За словами чиновників, Атланту хотіли показати як символ расової толерантності та економічного прогресу на новому Півдні. Ключову роль у проведенні Олімпійських ігор 1996 р. в Атланті зіграв її колишній мер та посол США при ООН Ендрю Янг. Він активно агітував країни Африки, Близького Сходу та Азії віддати свій голос за Атланту. Сказав, що хоче показати громадськості, що Атланта «є містом світового класу», а також сміливим і красивим містом»⁶.

¹ Булатова М. М. Енциклопедія олімпійського спорту у запитаннях та відповідях : навч. посіб. – Київ: Олімп. л-ра, 2009. – 400 с.

² Бубка С. Н., Булатова М. М. Олімпійське сузір'я України: атлети. – Київ: Олімп. літ., 2010. – 165 с; Бубка С. Н., Булатова М. М. Олімпійське сузір'я України: тренери. Київ: Олімп. літ., 2011. – 251 с; Бубка С. Н., Булатова М. М. Ігри, що підкорили світ. – Київ: Вид. Нац. Олімп. ком. України, 2011. – 131 с.

³ Олимпийский спорт: в 2 т. Т. 1 / Платонов В. Н. и др. – Киев: Олимп. лит., 2009. – 736 с; Там само. Т. 2. – 695 с.

⁴ Булатова М. М., Бубка С. Н., Платонов В. Н. Олімпійські Ігри (1896–1972). Т. 1. – Київ: Олімп. л-ра, 2012. – 496 с; Булатова М. М., Бубка С. Н., Платонов В. Н. Олімпійські Ігри (1976–2012). Т. 2. – Київ: Олімп. л-ра, 2012. – 512 с.

⁵ Літні Олімпійські ігри 1996 [Електронний ресурс]: Вікіпедія. – Режим доступу: https://znaio.com.ua/%D0%9B%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96_%D0%9E%D0%BB%D1%96%D0%BC%D0%BF%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96_%D1%96%D0%B3%D1%80%D0%B8_1996. (дата звернення: 12. 01. 2022.).

Президент Асоціації національних олімпійських комітетів Африки Жан-Клод Ганга зазначив: «Без Енді Янга Атланта не впоралася б. Ми знаємо його, як лідера чорношкірих людей в Америці, лідера громадянських прав і соратника Мартіна Лютера Кінга. Коли він відвідав мою країну (Конго), щоб підштовхнути до Атланти, його підбадьорили натовпи, як якогось вождя. Він герой у моїй країні»⁷.

На користь Греції, яка подала Афіни на проведення XXVI Ігор, було те, що саме там провели перші сучасні Олімпійські Ігри 1986 р. Торонто та Мельбурн апелювали тим, що мають великі азіатські та африканські громади, що надає атмосферу багаторасової ідентичності. Делегати з Мельбурну закликали делегатів віддати їм голос, оскільки Олімпіади проводилися в Європі, Азії та Північній Америці, а зараз настав час іншого континенту. Але віддаленість Мельбурну стала одним із найбільших його недоліків.

На літній XXVI Олімпіаді задіяли 22 локації: у самій Атланті, по штату Джорджія та Теннесі. На цих іграх дебютували: софтбол, пляжний волейбол, маунтінбайк, жіночий футбол і гонки екіпажів легкої ваги з академічного веслування.

Змагання зі спортивної гімнастики, баскетболу та гандболу проходили на стадіоні «Джорджія Доум». Коштував він 214 млн. дол., вміщав 74 тис. глядачів, і до відкриття «Куполу тисячоліття» у Лондоні 1999 р. та Національного стадіону Сінгапуру 2015 р., був найбільшим у світі стадіоном із закритим куполом. Його будівництво розпочалося 1989 р., а відкриття – 6 вересня 1992 р. На жаль, у листопаді 2017 р. стадіон зруйнували, оскільки 26 серпня 2017 р. відкрився новий стадіон «Mercedes-Benz Stadium» вартістю 1,6 млрд. дол. на 42 тис. місць (на деякі матчі стадіон робить доступними до 72 тис. місць). Першопочаткова назва арени була «Нью Атланта Стедіум», але 2014 р. комерційні права назви на 25 років викупила німецька компанія «Mercedes-Benz».

Головною ареною XXVI літніх Олімпійських ігор був Центральний Олімпійський стадіон, побудований у 1993–1996 рр., розрахований на 85 тис. глядачів. У 1997 р. його реконструювали в бейсбольний стадіон «Тьорнер-філд» і він є домашнім стадіоном клубу Головної ліги бейсболу «Атланта Брейвз».

До фалеристичної колекції надійшли пам'ятні нагрудні значки, передані Олімпійською чемпіонкою Лілією Подкопаєвою⁸. (Рис. 1) Вони

випущені на замовлення оргкомітету в 1992 р. На одному з них зображено центральний елемент Олімпійського парку «Centennial Olympic» XXVI Ігор⁹. (Рис. 2) Використовуючи комбінацію настилу і спеціально розроблених роз'ємних розтяжних конструкцій його побудували за 6 місяців. Уночі екстер'єр покривався проектованими зображеннями, які доповнювали публічні концерти, які проходили на сцені павільйону.

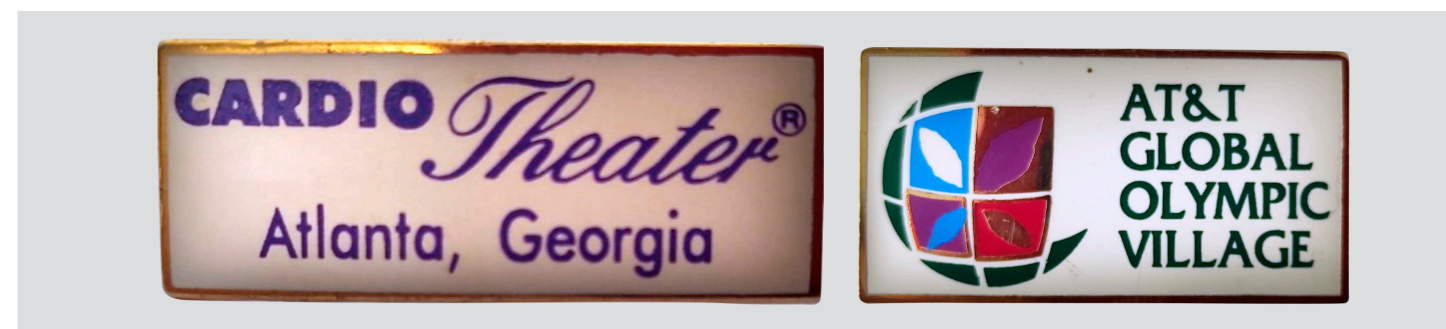

Рис. 1. Пам'ятні нагрудні значки «AT&T Global Olympic Village», «Cardio Theater * Atlanta Georgia», випущені до XXVI Олімпійських ігор. 1990 р., 1992 р., Китай

Рис. 2. Пам'ятний нагрудний значок «AT&T Global Olympic Village», випущений до XXVI Олімпійських ігор. 1992 р., Тайвань

Проведення Олімпіади досить дороге, тому сторона-організатор намагається окупити вкладені кошти. Крім продажу квитків, прав на трансляцію, туристичних доходів, намагаються заробити на сувенірній продукції. Чим цікавіші талісмани, тим активніше продаватиметься сувенірна продукція. До 1968 р. основним символом Ігор була офіційно затверджена МОК емблема «олімпійські кільця» (п'ять взаємопов'язаних кілець синього, жовтого, чорного, зеленого і червоного кольорів на білому тлі). На X зимових Іграх вперше використали талісман на

⁶ Atlanta Selected Over Athens for 1996 Olympics [Електронний ресурс]: Вікіпедія. – Режим доступу: <https://www.nytimes.com/1990/09/19/sports/atlanta-selected-over-athens-for-1996-olympics.html>. (дата звернення: 11. 01. 2022.).

⁷ Там само.

⁸ НМІУ. Фонди. К.О. № 645 «Фізична культура і спорт. Участь Збірної України у 26 літніх Олімпійських іграх (м. Атланта, штат Джорджія, США) – 19 липня – 4 серпня 1996 р. Вклад українських спортсменів у розвиток олімпійського спорту». МДМ-4468, 4469.

⁹ НМІУ. Фонди. К.О. № 645...МДМ-4470.

ім'я Schuss (Шус) – фігура чоловічка на лижах із червоно-білою головою та синім тільцем і олімпійськими кільцями на лобі. (Рис. 3)

Рис. 3.
Талісман X зимових Олімпійських Ігор на ім'я Schuss (Шус).
1968 р., Гренобль, Франція

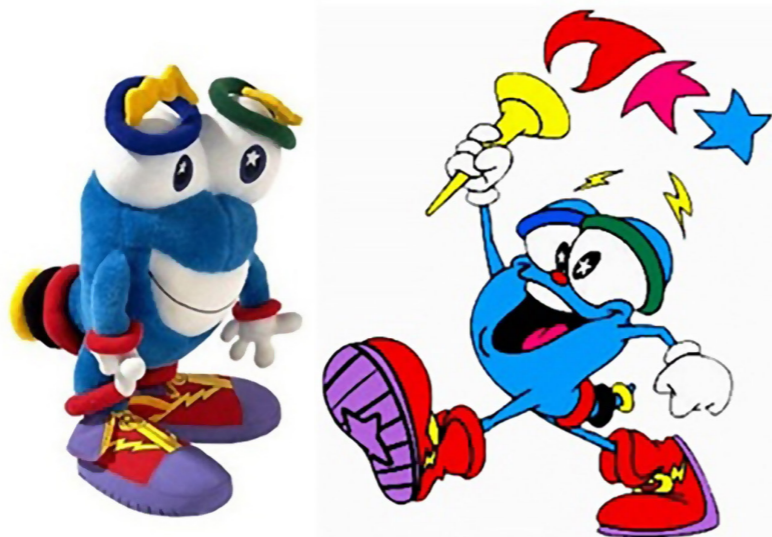

Рис. 4.
Талісман XXVI літніх Олімпійських ігор на ім'я Іззі.
1996 р., Атланта, США

Вираз «олімпійський талісман» офіційно затвердили на сесії МОК влітку 1972 р. у рамках XX Олімпійських ігор у Мюнхені. З того часу він став обов'язковим атрибутом Олімпійських ігор. Першим офіційно зареєстрованим МОК талісманом була такса Валді на Мюнхенській Олімпіаді. Талісманом XXVI Ігор став згенерований комп'ютером та доопрацьований дизайнерами персонаж. Саме за нього проголосували діти Атланти. Оскільки відповісти на питання, що це за істота було не можливо, йому дали ім'я Іззі, скорочене від розмовного англійського «What is it?» («Що це таке?»). (Рис. 4)¹⁰

На Іграх XXVI Олімпіади спортсмени незалежної України вибороли 34 медалі (10 золотих, 5 срібних, 19 бронзових). Олімпійськими чемпіонами стали: Лілія Подкопаєва (двічі – багатоборство та вільні вправи), боксер Володимир Кличко, художня гімнастка Катерина Серебрянська, важкоатлет-важковаговик Тимур Таймазов, бронзовий призер легкоатлет (штовхання ядра) Олександр Багач, матеріали яких зберігаються у фондовому зібранні НМІУ. Зокрема, на виставці до 30-ї річниці незалежності «10958 днів незалежності» експонуються спортивні чешки у яких Лілія Подкопаєва здобула своє олімпійське золото. Му-

зейна скарбничка поповнилася майками «2302» та кросівками, в яких виступав бронзовий призер XXVI Олімпіади Олександр Багач. Художня гімнастика представлена матеріалами олімпійської чемпіонки Атланти Катерини Серебрянської. У відділі декоративно-ужиткового мистецтва зберігається спортивний купальник та гімнастичний м'яч із автографом Катерини¹¹.

На дванадцятий день змагань олімпійське золото у потрійному стрибку в довжину здобула легендарна Інеса Кравець. Ці Ігри були третіми в її кар'єрі. До цього 1988 р. Інеса представляла збірну СРСР, 1992 р. – збірну країн СНД. На Чемпіонаті світу в Гетеборзі 1995 р. вона, стрибнувши на 15,50 м, встановила світовий рекорд, який тримався 25 років. На Олімпійських іграх-2020 його побила венесуелка Юлімар Рохас, стрибнувши 15,67 м¹².

Окремо зупинимося на матеріалах із символікою столітніх ігор. У зібранні НМІУ є цікаві конверти та марки. 7 вересня 1996 р. старшим науковим співробітником Антоніною Литовченко закуплено 28 конвертів серії «XXVI літні Олімпійські ігри в Атланті (19 липня – 4 серпня 1996 р.)» у кіоску «Київпошта» по вул. Хрещатик, 22 на суму 935 тис. купонокарбованців. Конверти вийшли тиражем 19 тис. примірників на АТ «Конві». Їх автор дизайнер-графік, член-кореспондент Національної академії мистецтв України, професор Володимир Лесняк. Майже всі конверти «Першого дня» – поштова марка погашена у перший день її випуску. Конверт несе відбиток спеціального штампю, який закріплений за його публікацією і покриває поштову марку в перший день її випуску. На штампі обов'язково присутні фрази «Перший день» французькою мовою («Premier jour») та/або мовою країни-емітента. Частина конвертів із марками погашені штемпелем круглої форми, у центрі якого зображено п'ятеро атлетів у синхронному русі, над яким напис: «100 / років», під ним дата: «19. 07. 1996». По колу напис: «ОЛІМПІЙСЬКИМ ІГРАМ СУЧАСНОСТІ. Перший день – Київ * Premier jour». (Рис. 5)^{13, 14} Інші конверти з марками погашені штемпелем круглої форми з написом: «Ігри XXVI Олімпіади. Атланта 1996 / Перший день. 19. 07. 1996. Premier jour / Київ-1». Марка надрукована на поліграфічному комбінаті «Україна»¹⁵. (Рис. 6)

¹¹ НМІУ. Фонди. К.О. № 645...ТКВ-16613, Р-1326.

¹² Токіо 2020: Рохас б'є світовий рекорд, Тамбері і Баршим ділять олімпійське золото, а Джакобс сенсаційно перемагає на 100-метровці [Електронний ресурс]: Вікіпедія. – Режим доступу: <https://ua.f.org.ua/2021/08/01/tokio-2020-rokhas-b-ie-svitoviy-rekord-tamberi-i-barshym-diliat-olimpijske-zoloto-a-dzhakobs-sensatsijno-peremahaie-na-100-metrivtsi/> (дата звернення 24. 01.2022.).

¹³ НМІУ. Фонди. Акт прийому № 4747 від 28.01.1999 р. Філ-1066.

¹⁴ Каталог поштових марок України. Київ, 1997, с. 71-72, № 112 (марка), с. 114. № 33 (конверт), с. 103 № 31 (штемпель).

¹⁵ НМІУ. Фонди. Акт прийому № 4747 від 28.01.1999. Філ-1070.

¹⁰ Олімпійські талісмани [Електронний ресурс]: Вікіпедія. – Режим доступу: <https://uk.xn----7sbiewaowdbfdjyt.pp.ua/2978449/1/olimpiyski-talismi.html>. (дата звернення: 17. 01. 2022.).

Рис. 5.
Конверт «Першого дня»
«Олімпійським іграм сучас-
ності 100 років»
із маркою номіналом
40 000 купонокарбованців
та штемпелем
спецпогашення.
АТ «Конві», 1996 р.,
Київ, Україна

Рис. 6.
Конверт «Першого дня» «Ігри XXVI Олімпіади. Атланта 1996» із маркою номіналом
40 000 купонокарбованців та штемпелем спецпогашення.
АТ «Конві», 1996 р., Київ, Україна

Костюми для української збірної на Олімпіаду-1996 розробив модельєр Михайло Воронін. У колекції НМІУ зберігаються нагрудні нашивки олімпійської збірної України на XXVI літні Олімпійські ігри¹⁶. (Рис. 7) Їх та інші речі передав музею у серпні 1996 р. генеральний секретар Національного олімпійського комітету (НОК) України Борис Башенко. НОК до Олімпіади замовив ряд різноманітних сувенірів, деякі з них – ручної роботи. Саме такою є сувенірна серветка (38,5x19,7 см), вишита вручну «хрестиком», кольоровими нитками зроблено напис: «100 *Афіни – Атланта * НОК Україна» та композицію символіки МОК та НОК¹⁷. (Рис. 8) Досить цікавий білий лляний рушник (150x47 см) із вишитим написом: «Національний Олімпійський Комітет України», олімпійською та національною символікою¹⁸. (Рис. 9)

Рис. 7.
Нагрудна нашивка
члена Олімпійської
збірної України XXVI
Олімпійських ігор.
1996 р.,
Київ, Україна

Рис. 8.
Вишита сувенірна серветка
«100 * Афіни – Атланта * НОК Україна»,
виготовлена на замовлення Національ-
ного олімпійського комітету України
до XXVI Олімпійських ігор. 1996 р.,
Київ, Україна

Рис. 9.
Пам'ятний вишитий рушник
«Національний Олімпійський
Комітет України», виготовлений
до XXVI Олімпійських ігор.
1996 р., Київ, Україна

¹⁶ НМІУ. Фонди. КО № 645... Т-9122, Т-9123.

¹⁷ НМІУ. Фонди. КО № 645... Т-9125.

¹⁸ НМІУ. Фонди. КО № 645... Т-9124.

Лілія Подкопаєва передала комплекс матеріалів із атрибутикою столітньої Олімпіади. Зокрема, вручену їй сувенірну таріль до 100-річчя відродження олімпійського руху¹⁹. (Рис. 10) Цікавим експонатом є вимпел «Україна * Ukraine * Atlanta 1996» з автографом Лілії²⁰. (Рис. 11)

Рис. 10.
Сувенірна таріль, подарована дворазовій чемпіонці зі спортивної гімнастики XXVI літніх Олімпійських ігор Лілії Подкопаєвій до 100-річчя відродження Олімпійського руху (1896–1996). 1996 р.

Рис. 11.
Пам'ятний вимпел «Україна * Ukraine * 100 * Atlanta 1996» з автографом дворазової чемпіонки зі спортивної гімнастики XXVI літніх Олімпійських ігор Лілії Подкопаєвої. 1996 р.

У фондовому зібранні Столітню Олімпіаду ілюструють 118 одиниць зберігання, з яких 59 належать основному фонду (документи, речові експонати, фотографії). Частина вищезазначених предметів неодноразово експонувалися як на виставках, так і експозиціях. До проведення Чемпіонату Європи-2012 відділ «Історії незалежної України» підготував виставку «Спортивна слава України», де окремим блоком представили участь України в Олімпійських іграх. У статті висвітлено експонати з колекції музею (нагрудні значки, конверти з марками «Першого дня» із символікою XXVI літніх Олімпійських ігор, сувеніри ручної роботи,

виготовлені на замовлення Національного олімпійського комітету), які не експонувалися, ввівши їх у науково-історичний обіг. Звичайно ж, цінними є меморіальні комплекси Олімпійських чемпіонів та призерів Ігор: чешки та купальник, у яких Лілія Подкопаєва здобула Олімпійське золото, купальник та гімнастичний м'яч із автографом Катерини Серебрянської, номер із майки бронзового призера легкоатлета Олександра Багача. Саме ці речі були з ними у найважливіший та хвилюючий момент спортивного життя.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Бубка С. Н., Булатова М. М. Олімпійське сузір'я України: атлети. – Київ: Олімп. літ., 2010. – 165 с.

Бубка С. Н., Булатова М. М. Олімпійське сузір'я України: тренери. – Київ: Олімп. літ., 2011. – 251 с.

Бубка С. Н., Булатова М. М. Ігри, що підкорили світ. – Київ: Вид. Нац. Олімп. ком. України, 2011. – 131 с.

Булатова М. М. Енциклопедія олімпійського спорту у запитаннях та відповідях: навч. посіб. – Київ: Олімп. л-ра, 2009. – 400 с.

Булатова М. М., Бубка С. Н., Платонов В. Н. Олімпійські Ігри (1896–1972). – Т. 1. – Київ: Олімп. л-ра, 2012. – 496 с.

Булатова М. М., Бубка С. Н., Платонов В. Н. Олімпійські Ігри (1976–2012). – Т. 2. – Київ: Олімп. л-ра, 2012. – 512 с.

Каталог поштових марок України. – Київ, 1997. – 176 с.

Літні Олімпійські ігри 1996 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://znaimo.com.ua/%D0%9B%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96_%D0%9E%D0%BB%D1%96%D0%BC%D0%BF%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96_%D1%96%D0%B3%D1%80%D0%B8_1996. (дата звернення: 12. 01. 2022.).

Національний музей історії України (далі НМІУ). Фонди. Акт прийому № 4747 від 28. 01. 1999.

¹⁹ НМІУ. Фонди. КО № 645... Мт-2981.

²⁰ НМІУ. Фонди. КО № 645... Т- 9120.

НМІУ. Фонди. Колекційний опис № 645 «Фізична культура і спорт. Участь Збірної України у 26 літніх Олімпійських іграх (м. Атланта, штат Джорджія, США) – 19 липня – 4 серпня 1996 р. Вклад українських спортсменів у розвиток олімпійського спорту».

Олімпійські ігри. Участь українських спортсменів в Олімпійських іграх: перемоги та поразки: навч.-метод. посіб. / Олексієнко Я. І., Ведмедюк А. Д., Меньших О. Е. Черкаси: Чаркаський національний університет імені Богдана Хмельницького. 2016. 80 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eprints.cdu.edu.ua/496/1/oleksienko.pdf> (дата звернення: 19. 11. 2021.).

Олимпийский спорт: в 2 т. Т. 1 / Платонов В. Н. и др. – Киев: Олимп. лит., 2009. – 736 с.

Олимпийский спорт: в 2 т. Т. 2 / Платонов В. Н., и др. – Киев: Олимп. лит., 2009. – 695 с.

Олімпійські талісмани. URL: <https://uk.xn---7sbiewaowdbfdjyt.pp.ua/2978449/1/olimpiyski-talismani.html>. (дата звернення: 17. 01. 2022.).

Токіо 2020: Рохас б'є світовий рекорд, Тамбері і Баршим ділять олімпійське золото, а Джакобс сенсаційно перемагає на 100-метрівці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uaf.org.ua/2021/08/01/tokio-2020-rokhas-b-ie-svitovuj-rekord-tamberi-i-barshym-diliat-olimpijske-zoloto-a-dzhakobs-sensatsijno-peremahaie-na-100-metrivtsi/> (дата звернення 24.01.2022.).

Atlanta Selected Over Athens for 1996 Olympics [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nytimes.com/1990/09/19/sports/atlanta-selected-over-athens-for-1996-olympics.html>. (дата звернення: 11. 01. 2022.).

Сергій Сіренко

кандидат історичних наук,
провідний науковий співробітник
науково-дослідного відділу
експозиційно-виставкової роботи,
Національний музей історії України
(Київ, Україна)

Serhiy Sirenko

Candidate of Historical Sciences (PhD),
Leading Researcher,
Research Department of
Exposition and Exhibition work,
The National Museum of the History of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)

**ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИГОТОВЛЕННЯ
ЧОВНІВ-ДОВБАНОК НА ЛІВОБЕРЕЖНІЙ КИЇВЩИНІ
ТА ЧЕРНІГІВЩИНІ (1920-і – 2010-і рр.)**

**TECHNOLOGICAL ASPECTS OF MAKING DUGOUTS
IN THE LEFT BANK KYIV AND CHERNIHIV REGIONS
(1920s – 2010s)**

Анотація

У статті на основі письмових, візуальних джерел та наукової літератури розглянуто технологію виготовлення човнів-довбанок на Лівобережній Київщині та Чернігівщині в 1920–2010-х рр. З'ясовано, що в регіоні дослідження побутувала і використовується дотепер довбанка поліського типу, яка має загострену чи заокруглену носову частину і корму. Технологія виготовлення човна засвідчує існування в 1920–2010-х рр. плоскодонки-одноревки з розпареними бортами. Її виробництво проходить такі етапи: «обкатка човна», бити «правду», «бортування», забивання «сторожів», «розкладка човна», «нашивка» (здійснюють не завжди), «смоління». У виробництві за дев'яносто років майже нічого не змінилося. Такі човни залишаються популярними серед рибалок і сьогодні. Результати дослідження дозволили дійти висновків, що виявлені світліни із зображенням виготовлення довбанки в фондах Національного музею історії України та науковому архіві Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України належали Кабінету антропології та етнології ім. Ф. Вовка. Також встановлено авторство світлин, час створення і навіть місце друкування. Усі фотографії були зроблені в селі Старосілля (Жукинська волость, Остерський повіт, Чернігівщина). Уперше здійснено спробу розгляду експозиційної діяльності